

Gaffeldrager

Voor Europese soorten gebaseerd op Savchenko *et al.* 2021

Tot voor kort stonden de soorten van het genus *Cerinomyces* bekend als vruchtlichaam korstvormend en ten hoogste wasachtig. Met het verschijnen van het artikel van Savchenko *et al.* 2021 is er veel gewijzigd en worden ook enkele gelatineuze soorten met een schijf- of pukkelvormig vruchtlichaam, en daarmee op een *Dacrymyces* lijkend, tot dit genus gerekend. Sommige pukkelvormige soorten versmelten weer tot gelatineuze plakken van enkele cm groot. Vaak met wat hersenvormige plooien.

Cerinomyces kenmerkt zich o.a. door aanwezigheid van gespen, dunwandige sporen meestal zonder septen en cellen die vrijwel geen (zichtbare) carotenoïden bevatten, waardoor de vruchtlichamen minder opvallend van kleur zijn. Dit laatste in tegenstelling tot bijv. *Dacrymyces*, waarvan (een deel van) de cellen kleine oranje druppeltjes met carotenoïden bevatten.

Oudere sleutels zijn niet meer bruikbaar. Dit geldt bijv. voor Huckfeldt & Hechler 2004, maar ook voor het in 2021 gepubliceerde werk van Larsson & Ryvarden dat nog gebaseerd is op de oude situatie.

Vet - Uit Nederland en/of Vlaanderen bekend

- 1 Vruchtlichaam vers (donker) oranje tot oker-oranje .....
..... *C. canadensis* (Jackson & Martin) Martin ss. Dämon
Dämon 1998, Österr. Zeits. f. Mykologie 7: 135-189
Vruchtlichaam zonder oranje kleuren.....2
- 2 Vruchtlichaam korstvormig, droog of met wasachtig-gelatineus oppervlak.....3
Vruchtlichaam pukkel- tot schotelvormig, soms hersenvormig geploid of korstvormig-resupinaat, vers volledig gelatineus. 4
- 3 Sporen $Q_{gem} > 2.9$. Noord-Europa.....
..... *C. borealis* Mieltinen, Spirin & A. Savchenko
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
Sporen $Q_{gem} < 2.9$. Europa .....
..... *C. volaticus* A. Savchenko, V. Malysheva & J.C. Zamora
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72; Huckfeldt & Hechler 2004, Z. f. Mykol. 70(1): 97-106
- 4 Vruchtlichaam korstvormig, resupinaat. Op loofhout. 5
Vruchtlichaam zittend en wortelend in substraat (meestal) zonder zichtbare steel, diam. > 1 mm. Op naaldhout.....6
- 5 Vruchtlichaam geelbruin tot roodachtig bruin of donkerbruin, in uitgegroeide staat resupinaat met losliggende randen, oppervlak met hersenvormige plooien .....
(Sombere druppelzwam) *C. aeneus* A. Savchenko, Mieltinen & J.C. Zamora

syn. *Dacrymyces enatus* ss. Jülich 1984, Hansen & Knudsen 1997, Verspreidingsatlas
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
Zie ook Opmerkingen *Dacrymyces enatus* var. *macrosporus*.

Vruchtlichaam crèmekleurig, bleek gelig tot lichtbruin, volledig resupinaat en aangehecht, zonder hersenvormige plooien. Alleen bekend van de typelocatie in Frankrijk (!).....
..... *C. crustulinus* (Bourdot & Galzin) G.W. Martin
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
Zie Opmerkingen.

- 6 Hyfidiën afwezig of weinig aanwezig en dan weinig in de top vertakt 7
Hyfidiën veelvuldig en ruim vertakt aanwezig 8
- 7 Sporen met 0-1(-3) sept(en); deel van de hyfen en/of basidiën gevuld met veel vetdruppeltjes; vruchtlichaam glazig witachtig tot crèmekleurig . . . . . **C. lipoferus** J.C. Zamora & A. Savchenko
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
- Sporen zonder septen (zeer zelden met 1 sept); hyfen met weinig vetdruppeltjes; vruchtlichaam licht gelig tot bruin . . . . .
. . . . . **C. tortus** (Willd.) Miettinen, J.C. Zamora & A. Savchenko
syn. *Dacrymyces tortus*, *D. punctiformis*
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
- 8 Vruchtlichaam vers vaak donkerbruin tot grijsbruin, meerdere vruchtlichamen samenvloeiend maar minder opvallend dan bij de volgende soort; sporen gemiddeld langer dan 10.5 µm. Op dennen (Pinaceae) . . . . . **C. neuhoffii** J.C. Zamora & A. Savchenko,
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72
- Vruchtlichaam vers vaak lichtbruin, meerdere vruchtlichamen spoedig samenvloeiend; sporen gemiddelde korter dan 10.5 µm. Op cipres-achtigen (Cupressaceae). . . . .
. . . . . **C. creber** J.C. Zamora, A. Savchenko, Trichies & Olariaga
Savchenko *et al.* 2021, SIM 99: 1-72

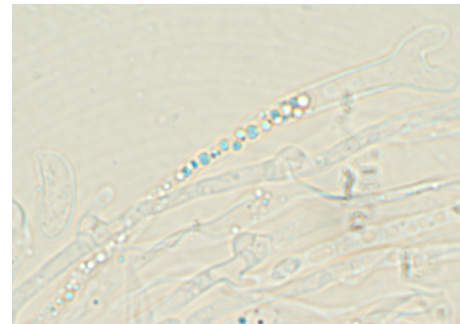

fig 1 Een met vetdruppeltjes gevuld basidium van *C. lipoferus* (foto Roeland Enzlin)

SYNONIEMEN

- *C. altaicus* zie *Dacrymyces corticioides* (zie Savchenko *et al.* 2021)
- *C. aureofulvus* zie *Dacrymyces confluens* (zie Savchenko *et al.* 2021)
- *C. megalosporus* zie *Dendrothele* (zie Opmerkingen)

OPMERKINGEN

Het artikel van Savchenko *et al.* 2021 bevat een sleutel tot alle bekende *Cerinomyces*-taxa van de wereld.

C. canadensis is een carotenoïde-rijke soort en hoort dus niet thuis in de Cerinomyceticeae, maar staat in de buurt van *Femsjonia* (voor Phragmopogon *Ditiola*; Savchenko *et al.* 2021). Het betreft een Noord-Amerikaans-Oost-Aziatische soort met een vondst uit Oostenrijk (Dämon 1998). Deze vondst wordt niet besproken in de studie van Savchenko *et al.* 2021, maar is hier wel opgenomen. Het is op dit moment niet bekend of de vondst van Dämon dezelfde soort betreft als die besproken wordt in het artikel van Savchenko *et al.* 2021.

C. crustulinus (var. *crustulinus*). Volgens Savchenko *et al.* 2014 alleen bekend van de typelocatie in Frankrijk. Het is onduidelijk waartoe het Nederlandse materiaal van *C. crustulinus* gerekend kan worden. In Nederland wordt deze soort gezien als naaldhoutbewoner met een wasachtig vruchtlichaam in plaats van een loofhoutsoort met een gelatineus vruchtlichaam (Verspreidingsatlas, Arnolds *et al.* 2014). Volgens Savchenko *et al.* 2021 betreft het meeste Europese materiaal van *C. crustulinus* in werkelijkheid *C. volaticus*.

C. crustulinus var. *latisporus* (De Vries 1987) heeft sterigmen van ongelijke lengte en sporenbreedte van 4-5 µm. Var. *crustulinus* heeft twee evenlange sterigmen en een sporenbreedte van 3-4 µm. Savchenko *et al.* 2021 vermoedt dat *C. crustulinus* var. *latisporus* tot de *C. tortus*-clade behoort. De Vries 2005 beschrijft een wasachtig vruchtlichaam met naar de rand toe een poreus, spinnenwebachtige structuur die bij opdrogen meer pruïneus wordt. Dit past niet bij de *C. tortus*-clade die soorten bevat met een volledig gelatineus vruchtlichaam.

C. megalosporus blijkt een nog onbeschreven *Dendrothele* te zijn (Savchenko *et al.* 2021).

C. pallidus. Huckfeldt & Hechler 2004 maken melding van een vondst bij Aken. Bij nader onderzoek blijkt dit om *C. volaticus* te zijn (Savchenko *et al.* 2021).

C. tortus - foto's in Verspreidingsatlas en in Waarneming.nl betreffen meest waarschijnlijk *C. lipoferus* (schrift. meded. Juan Carlos Zamora, februari 2022). Het is niet bekend hoe dat met andere waarnemingen in Verspreidingsatlas en in de Soortenlijst van de KVMV zit.

C. tortus-clade bevat nog enkele niet beschreven taxa (*C. tortus* aff.-1 en aff. 2). Zie Savchenko *et al.* 2021 voor meer informatie.

Dacrymyces enatus var. *macrosporus* is niet een variëteit van *C. aeneus* (syn. *Dacrymyces enatus*), maar staat in de buurt van *Dendrodacrys paraphysatum* (syn. *Dacrymyces paraphysatus*; Savchenko et al. 2021). Er is een waarneming uit Estland (GBIF december 2021), maar daar is niets over bekend en is ook niet meegenomen in de revisie van Savchenko et al. 2021. Andere waarnemingen komen uit Midden-Amerika en daarom is dit taxon uit de sleutel gehaald.

LITERATUUR

- Arnolds, E., Chrispijn, R. & Enzlin, R. 2014. Ecologische atlas van Paddenstoelen in Drenthe. Deel 3 Loof- en naaldbossen. Stichting Paddenstoelen Werkgroep Drenthe, Beilen.
- Dämon, W. 1998. Corticioide Basidienpilze Österreichs 2. Österr. Zeits. f. Mykologie 7: 135-189 (zie 140 e.v.)
- Duhem, B. 1998. *Cerinomyces megalosporus*, sp. nov. et *C. aff. pallidus* Martin, 1949 (Dacrymycetales corticioides). Bull. Soc. mycol. Fr. 114(2): 1-9
- Hansen, L. & H. Knudsen 1997. Nordic Macromycetes Vol. 3. Heterobasidioid, aphyllorphoroid and gastromycetoid basidiomycetes. Nordsvamp, Kopenhagen.
- Huckfeldt, T. & J. Hechler 2004. *Cerinomyces pallidus* Martin: Erstfund für Deutschland. Z. f. Mykol. 70(1): 97-106
- Jülich, W. 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Kryptogamenflora Band IIb/1. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart
- Jülich, W. & J.A. Stalpers 1980. The resupinate non-poroid Aphyllorphorales of the temperate northern hemisphere. Verh. KNAW, afd. natuurkunde, Tweede reeks, deel 74. North-Holland Publishinh Company, Amsterdam
- Larsson, K.H. & Ryvarden, L. 2021. Corticioid fungi of Europe, Vol. 1. Fungiflora, Oslo
- Malysheva, V.F. 2009. Type study of one species described in the genus *Ceracea*. Acta Mycol. 44(1): 3-6
- Martin, G.W. 1940. Some heterobasidiomycetes from eastern Canada. Mycologia 32(6): 683-695
- Savchenko, A., Zamora, J.C., Shirouzu, T., Spirin, V., Malysheva, V., Kõljalg, U. & Miettinen, O. 2021. Revision of *Cerinomyces* (Dacrymycetes, Basidiomycota) with notes on morphologically and historically related taxa. SIM 99: 1-72
- Vries, B. de 1987. Some new corticioid taxa. Mycotaxon 28(1): 77-90
- Vries, B. de 2005. Een druppelzwamachtig wasweb-dingetje. Coolia 48(4): 209-210

WWW

Verspreidingsatlas: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0469010> (27 december 2021)